

Milenko Pajić

OCCIDENTAL HOTEL

Kristalna palata hotela, visokog dve hiljade i trista metara, blistala je nedaleko od Glavnog evropskog autoputa, sa po osam traka u oba pravca, poznatog kao Koridor 23, na relaciji Beč-Prag-Budimpešta. Svečano otvaranje zakazano je za 23. maj 2254. godine u 23 časa i 23 minuta. Isti takvi hoteli sa hiljadu spratova bili su rasuti svuda po svetu i činili su neku vrstu staklenog kineskog zida. Bio je to najveći lanac hotela ikada sagrađen na planeti i lepo se video sa Meseca i sa turističkih brodova koji su jezdili orbitom oko Zemlje. Vlasnik čitavog lanca, nepunih 99% kako je pisalo u svetskoj štampi, bila je Occidental Companija sa sedištem u Ramzes Sitiju, SAD, fantastičnom gradu podignutom u nekadašnjem bespuću Velike kalifornijske pustinje. Gospodin Frenk Occidental, Šesti, predsednik kompanije, nasledio ju je od svog oca, a ovaj od svoga itd, šest generacija unazad; to veliko bogatstvo nastalo je, navodno, prema ideji opisanoj u romanu jednog praškog pisca s početka XX veka. Iz čistog hira taj predak familije Occidental, koji je voleo lepu književnost (*naime, bio je to sasvim poseban čovek, pa moglo bi se reći i – ekscentričan; eto, mogao je da radi bog zna šta, a on je izvoleo da čita i dobro da je uz to radio i nešto drugo, ne, on je samo čitao i čitao, i tako provodio dane i noći, noći i dane, i tako do u beskraj; zanimale su ga retke i stare knjige od hartije, toliko stare i retke da su se raspadale u njegovim rukama; mada, pitanje je, koliko je književnost zaista mogla biti lepa; jer, razmislimo i sami – da je ičemu mogla poslužiti ona bi još postojala i u našem, XXIII veku; i mogla bi bar da zabavi ljude, ako ništa drugo; a svakome je znano da je ta aktivnost zamrla i da je napuštena – neki šapuću: zabranjena – jer nije imala nikakve svrhe; dokazano je, čak, da može činiti štetu, zaglupljivati mlađež i da više ne služi ničemu*) poželeo je da ostvari nekakav nemogući plan opisan u jednom romanu čiji je autor zapamćen kao krhka kreatura, bolešljivi činovnik Državnog Osiguravajućeg Zavoda (DOZ), koji se plaši viših šefova i skriva umetničke rukopise u donje fioke svog radnog stola. G-din F. Occidental Prvi našao je u toj povesti svoj pravi identitet sa kojim je mogao započeti kakav uspešan biznis. Srpsko prezime iz starog zavičaja promenio je u novo, zvučno – Occidental (sa dva „C“); osnovao je grad Ramzes Siti i u njemu izgradio prvi hotel „Occidental“; i sve, do poslednjeg detalja, tačno onako kako je bilo opisano u pomenutoj magičnoj knjizi banalnog naslova – „Amerika“. Ta sasvim zaboravljena lektira dokonog sveta, taj spis prepisan je zlatnim slovima na pergamentu i proglašen svetinjom porodice Occidental. Sve što su imali stekli su zahvaljujući toj knjizi, tj. sada – pergamentu sa čirilicom, kaligrafski zabeleženoj priči...

Tačno u zakazano vreme upaljena su slova na vrhu hiljadite palate sa hiljadu staklenih spratova. Iz velike daljine, s kraja horizonta, moglo se pročitati: OCCIDENTAL HOTEL.

U istom trenu započeo je i vatromet koji je, na zabavan način, crtao grb i svirao, i ne prestano ponavljaо, himnu porodice Occidental i njihove, istoimene, kompanije. Natpis se prelivao u prekrasnim dugim bojama privlačeći pažnju putnika sa Koridora 23. I na-

ravno, ovi su, u hipu, odlučivali da izmene svoje programe putovanja (*nekada davno, bilo je dovoljno samo podignuti nogu sa gasa*) i da se, zatim, priključe povorkama gostiju koje su se lagano probijale ka glavnom ulazu u Occidental Hotel. Sama kapija hotela bila je toliko velika i tako neobična da je svakome ko prođe ispod nje bilo jasno da ulazi u neki drugi, sasvim drugačiji, svet. Približavajući se trijumfalnoj kapiji svetske Occidental Comp. gosti su se međusobno pozdravljali, klimali glavama; časkali su neobavezno ne mareći što su uključeni u planetarnu TV mrežu i što, čak i ono što pomisle, ide direktno u program:

- Sve je slično kao kod nas, u Pragu...
- Samo na prvi pogled...
- Ovde je sve, sasvim, drugačije...
- Ako ništa drugo, a ono, bar, sto puta, veće.
- Ne sto, nego hiljadu, i sto!
- Sve je tako dobro uređeno.
- Sve je tako dobro – smišljeno.
- Kao da je Mars otvorio filijalu na Zemlji!
- Kao da je, sama, Venera otvorila ambasadu, u Evropi?!
- Kad ovo vidim, onda mi Balkan, izgleda, još zbrkaniji nego što, zaista, jeste: zbrkan.
- Više se, uopšte, ne vidi da je naš svet poklekao, posruuo, da je – pao...
- Stakleni zid-lanac Occidental hotela zaklonio je sve! Zaklonio je čitav Svet!...
- A možda je, tako, bolje?
- Šta: bolje! Ovako je – najbolje!

G-din i g-đa Occidental rukovali su se sa svima. Bili su jako ljubazni i preterano osmehnuti:

- Dobro veče.
- Dobro došli!
- Kako ste?
- Kako ste vi?

Doduše, to nisu bili pravi g-din i g-đa Occidental, nego njihov hologramski snimak, pojačan taktilnim i aromatizovanim programima.

- Kako mi je jako stisnuo ruku, baš me je zgrabio!?
- Kako lepo miriše njegova „havana“!
- Tako fini ljudi, kao da nisu megabogataši!?
- Njena haljina, tako je jednostavna, kao da je kupljena negde na buvljaku ili kod Kineza?
- Njegova čela, tako je uglačana, da sam se ogledao u njoj.
- Vidi, dala mi je svoju vizitkartu!
- Sutra će ti stići račun za to; kod njih nema ništa za džabe...
- Pogledaj tam! Zar i ono nisu naši domaćini, g-din i g-đa Occidental?!?
- Čoveče, to je samo repriza! Zar nisi čuo za hologramsku tv?
- Šteta. Tako su slatki. Izgledaju, baš, kao pravi, ljudi.
- U mega-bogatašima nema, više, ničeg ljudskog.
- Ničeg ljudskog? Ni to mi nije strano!
- Pokoja moneta i, malo, Occi-Colle.
- To bi me usrećilo, večeras...

- Pričekaj, malo. Zabava tek što je počela!
- „Duga noć je pred nama, bebo.“

Prva dvorana već je bila puna bučne gomile. Oko šanka, koji je podsećao na omanju aerodromsku pistu, trčali su, zujali, uzletali i sletali, mnogobrojni konobari, natovareni preteškim, ovalnim, srebrnim poslužavnicima sa bezbrojnim porudžbinama koktela i sen-dviča. Nijednog od njih niste mogli zadržati, skrenuti od putanje naručene sa stola, koji se nije dobro ni video, u veoma udaljenom kutu koktel-sale. Opasani belim, uštirkanim ke-celjama, sa zlatnim lentama preko grudi, na kojima je, kitnjastim slovima, pisalo – „Occidental Hotel“, oni su više ličili na kapetane prekooceanske plovidbe, nego na služinčad nižeg reda, u kristalnoj palati, ukraj druma.

Kako je vreme odmicalo glavna dvorana se sve više punila, a konobari su i dalje jurili, i jurili, svuda okolo. Samo ste prema položaju poslužavnika-čamca za spasavanje, koji je izranjao iznad glava gostiju, mogli da, otprilike, procenite gde se nalaze i u kom pravcu se kreću. Pretovareni flašicama Occi-Colle – ka udaljenim uglovima beskrajne odaje, prepuni praznih čaša i zdela – ka magistrali šanka. Kroz glavna vrata, visoka preko sto metara, ne-prestano su ulazili novi, i novi, gosti i, uz veliku graju i dovikivanje, pokušavali da se snađu, orijentisu i dobiju bilo šta što bi utolilo njihovu fantastičnu žeđ i neutoljivu glad. Iako je na ovoj proslavi-promociji važilo pravilo da je sve besplatno, činilo se da nema načina da se do besplatnog pića i zalogaja, zaista, nekako, i dođe. Sve do čega bi se dočepali, već na prvi dodir, pretvaralo se u mrvice i prah (*bili su to reklamni uzorci namenjeni samo za gledanje, i za reklamu, a nikako ne za oralnu konzumaciju*).

- Prevara! Opet smo nasamareni!
- Čuti, ionako te niko ne čuje. I niko ti ne bi poverovao.
- Oni hoće naše novčanice, nije im do konverzacije.
- Nemoj da si naivan. Bar je bilo lepo i kratko...
- Kratko, i – gorko.
- Idite do đavola! Vi veštački, vi plastični Occi-momci!
- Pazi da ih ne uvrediš, da im ne staneš na rep!
- Pusti ih, neka crknu od dosade. Hajdemo do Occi-Cassina!
- Možda nas sreća prati, noćas?! Ne verujem.
- Moja sreća nije na prodaju, koliko znam.
- Jeste, i te kako. Videćeš, hajde...

Jedan liftboj snalazio se veoma dobro u ovom metežu, kao pčela radilica u svojoj košnici. Lift kojim je on rukovao bio je namenjen samo najvišim spratovima. Mesing njegove kabine bio je najbolje očišćen, tako ulašten da se nije moglo gledati u njega. Nijedan od ostalih trista liftova nije se mogao uporediti sa njegovim. Ta večita vožnja liftom, gore-dole, dole-gore, bila je stvarno zamorna, a naročito u večernjim satima, kada gotovo nije ni prestajala. Liftboj se nalazio u nekoj vrsti bestežinskog stanja. Umor i dremež činili su da svoj posao obavlja rutinski, mehanički, gotovo spavajući na nogama, i, povremeno se trzajući, iz nesvesti. Trebalо mu je samo nekoliko časaka, a to niko od njegovih putnika ne bi ni primetio, da se potpuno osvesti i da shvati na kom je spratu, iznad petstotog ili ispod osamsto pedesetog, kako bi svoju kabinu uspešno i bezbedno priveo cilju.

Na devetsto i devetom spratu (909, to se kockarima jako sviđalo) nalazio se ogromni Kasino Occidental Hotela, popularni „Occi-Cassino“. Na tom nivou, pod samim vrhom ku-
le-palate-dvorca, izlazilo je i ulazilo najviše gostiju. Lift-kabina primala je, maksimalno, 99
osoba, a dečak sa zlatnom kapicom na glavi, na kojoj je bio ugraviran monogram „O. H.“, uvek je tačno znao koliko putnika ima u njegovoj „kutiji za sardine“. Nikad više od deve-
deset! To je bio vrhunac preko kojeg bi bezbednost kockara bila ugrožena. Uletali su na
277. spratu gde je bila banka za iznajmljivanje žetona. Žustrim koracima grabili su ka slo-
bodnim lift-kabinama. Za sreću, gurali su po koji žuti žeton najmanje vrednosti u mali
džep na prsima dečaka-lutana. On se zahvaljivao, klanjao prema svom pultu, ne osvrćući se da vidi lice darodavca. Jedanput ili dvaput mesečno dešavalо se da neko od budala-
srećnika osvoji veliki dobitak, da svoje platinaste žetone vuče u vrećama, ne obazirući se na one koji se otkotrljaju u udaljene uglove. Kada, nakratko, ostane sam, dečak bi, rutin-
ski, zaustavljao svoju kućicu u međuspratu i brižljivo sakupljao zalutale plastične occi-mo-
nete. Potom bi ponovo zauzimao svoju uobičajenu poziciju naspram pulta sa koštanim
dugmićima, brišući bilo kakav izraz sa svoga sitnog lica. Možda bi ga, samo, neznatni
osmejak, u uglovima usana mogao odati? Ali, to нико nije primećivao... Niko, нико осим
šefa smene koji je diskretno pružao dlan za svoj procenat...

Nešto iza ponoći g-din Occidental lupnuo je kašićicom o kristalnu čašu, dopola nalive-
nu šampanjcem. Želeo je da održi svoj uobičajeni, kratki govor. Svi su se utišali, a g-din
Occidental pročisti grlo i poče:

– Moj daleki predak, to je opštepoznata stvar, voleo je da čita knjige. I, jednoga dana,
dođe mu do ruku jedan roman, koji će mu, kako se ispostavilo, iz korena izmeniti život. U
tom romanu našao je svoje novo ime i prezime, a zatim i odličnu ideju za novi posao...
Naime, svidela mu se priča o velikom, o mamutski velikom, zapravo ogromnom hotelu...

– I o jednom okretnom i simpatičnom liftboju – dodala je g-đa Occidental, ljupko se
smeškajući. – Taj dečak dirinčio je i noću i danju, dreždeći uz svoj, dobro uglačani, mesin-
gani pult.

– Moj predragi deda – nastavio je g-din Occidental – bio je izuzetno pametan čovek.
On je oduvek tvrdio da su ideje rasute svuda oko nas. Samo je potrebno da čovek nauči
da ih vidi. I, zatim, da ume da ih iskoristi, da nađe pravi način da ih realizuje. U dedinoj
slavnoj knjizi pominjao se nekakav izmišljeni, izmaštani Occidental Hotel. Za ondašnje
pojmove, preterano veliki...

– Onda se govorilo – glomazan, voluminozan, neupotrebljiv – primetila je g-đa Occi-
dental, nagnuvši se nad mikrofon g-dina Occidentala, ali nikako ne skidajući s lica svoj ljupki
osmeh No. 69, izgovarajući nekoliko reči (*kao da nekoga imitira, dubokim, promuklim glasom*)
bez ikakvog značenja ili sa značenjem koje je u međuvremenu izgubljeno, zaboravljen.

– Moj dragi, stari deda – nije se dao pomesti slavljenik, g-din Occidental – u trenutku
inspiracije, shvatio je da ima u ruci sjajnu ideju, koja će mu doneti bogatstvo i blagost-
anje. Odmah je preuzeo, odgovarajuće, administrativne korake. U Uredu za lična doku-
menta podneo je zahtev za promenu imena. Njegovo novo ime bilo je:

– G-din Fric Occidental! – uzviknu slavljenica, g-đa Occidental, osvrćući se okolo za
180 stepeni i nazdravljajući svojom kristalnim peharom od $\frac{1}{2}$ litra.

– Da, bio je prvo Fric, pa Franc i, najzad, Frenk, sasvim u američkom stilu – g-din Occidental diskretno dopuni svoju dragu g-đu Occidental i okrete malenu konzolu sa mikrofonom bliže sebi. – Preduzimljivi, vredni deda osnovao je Occidental Kompaniju. A prvi posao te kompanije, pogađate, bio je – gradnja palate Occidental Hotela...

– Tada mu, još, naravno, lanac hotela nije bio ni na kraj pameti!

– Potom je, usred kalifornijske Velike pustinje, zakopao kamen temeljac, betonsku kocku od $\frac{3}{4}$ tone, za novi grad.

– Tako je osnovan, pogađate? Ramzes Siti! – uzviknu g-đa Occidental, pokušavajući, vragolasto, da imitira glas i stil svog supruga.

– Sve je urađeno baš onako kako je u onoj knjizi bilo naštampano.

– A to nije bilo nimalo lako, jer je njen pisac bio sanjar. Voleo je da mašta i da se igra. A, priznaćete, san, mašta i igra i nisu neka čvrsta osnova za gradnju, zar ne? – deklamovala je g-đa Occidental, klateći se, dok joj se malo iskričavog pića prosu niz bradu, vrat, pravo u basnoslovno skupoceni dekolte.

– Moj pra-pra-itd-deda bio je, samo, jedan običan, praktičan čovek. Njegova zamisao svima se dopala i on je, sa svojim odanim saradnicima, uglavnom rođacima, uspeo da je realizuje. Porodica Occidental nastavila je posao...

– I, kao što vidite, izmenila sliku našeg sveta!

– Istina je da su dobre ideje svuda oko nas. Samo se treba sagnuti ili propeti na prste. Ili bar prelistati neku zaturenu, zagubljenu, zaboravljenu knjigu, koja vrvi, koja je prepuna odličnih zamisli, ideja, projekata... I – pokupiti ih!... Hvala ti deda!

– Deda, deda, deda! Kao da niko nije imao dedu osim tebe? Pa, samo ja sam ih imala dvojicu. I poživeli su. I lepo, sasvim lepo dočekali. A nisu imali, hvala Bogu, nikakve ideje! Nikada, ni jednu jedinu, prokletu ideju! Pa, šta im fali?...

– Živelj! – zavatio je g-din Occidental.

– Živelj! – uzvratila je g-đa Occidental cerekajući se.

– Živelj! – ponovili su beskrajni horovi gostiju u nedoglednim salama.

– Ma, šta mi napriča? – šaputala je jedna senka pored plišane zavese.

– Bilo je tako lako?! – iščudavala se druga pripita senka iza prozirne beličaste, satenske zavese.

– Priča kratka, ali – poučna!

– Da je to istina, onda bih i ja mogao biti giga-bogataš!

– Mogao bi, ali ti ne voliš da čitaš stare romane!

– Da mi je samo da prelistam tu knjigu g-dina Occidental-a.

– Misliš da u njoj ima još sličnih ideja?

– Mora ih biti. Samo, trik je u tome – kako ih nanjušiti, prepoznati, otkriti...

– Bolje da kreneš od Biblije...

– Odustajem. Nije to za mene.

– I šampanjac im je mlak i bljutav.

– Kakvi su to omega-bogataši koji ne umeju da rashlade šampanjac?!

– A ja sam tražio viski sa tri kocke leda, a dobio sam samo dve!?

– Jedna ti se već istopila, budalo!...

– Živelj! Živelj! Živelj!...

Liftboj se, kao kroz maglu, sećao onog dana kada je stupio u službu u Occidental Hotelu u Ramzes Sitiju, Kalifornija, Severozapadna Amerika. Bilo je to tako davno! U međuvremenu, po potrebi posla, bivao je premeštan iz grada u grad, iz hotela u hotel, duž beskrajnih staklenih zidina Occidental Imperije. Što se njega tiče, nije se ništa naročito menjalo. Liftovi u mreži Occidental Hotela u svim gradovima na svetu bili su apsolutno isti. Onaj u Londonu, savršeno je ponavljao oblik onoga u Melburnu, a onaj u Moskvi poklapao se, tačku po tačku, zavrtanj po zavrtanj, sa „kutijom od mahagonija“ u Karagandi ili Kragujevcu. Posle brojnih promena u službi, premeštaja i unapređenja, osećao se gotovo zreo, skoro odrastao. Iako нико nije znao njegovo ime, a i on sam napamet je znao samo broj svog osiguranja, a lično ime mu je bilo sasvim izbledelo iz memorije. Niko ga nije oslovljavao drugačije osim: „Hej, til!“ ili „Lift-dečko!“ ili „Pomeri se, lenjivče!“ Lice mu je bilo ozbiljno, skamenjeno jer se to od njega očekivalo. Takva je bila njegova slavna služba. U mislima on bi svaki čas odlutao do žičanog madraca u potkrovju (*i najviša palata na svetu imala je, prosto neverovatno, svoje mansarde i svoja potkrovja; u stvari, tzv. „mansarde“ i lažna „potkrovja“ za smeštaj brojne vojske služinčadi*) u kojem je držao, sakrivenu, svoju bednu ušteđevinu... Ponekad je sanjario o svom prvom danu na poslu. U Ramzes Siti stigao je gradskim prevozom. Ili će biti da je izašao iz jedne stanice metroa? Saobraćajni metež strujao je ravnomerno sa svih strana i odvijao se, neznano kako, bez zastoja, u svim pravcima. Pre no što je stigao do glavnog ulaza u prvu palatu-alku svetskog lanca Occidental Hotela, a taj ulaz više je ličio na kapiju grobnice egipatskog faraona, nego na građevinu namenjenu živim ljudima i njihovim čudnim strastima, sećao se bezbrojnih trgova Ramzes Sitija, koji su se ravnomerno smenjivali; činili su mu se tako sličnim jedan drugom, da je, dečko, gotovo bio zadremao zureći kroz prozor sitiaerobusa. Poslednje što je...

Occidental Hotel, sa svojih, okruglo, hiljadu spratova, bio je posebno, blještavo, osvetljen zbog ceremonije svečanog otvaranja najnovije palate iznikle na ledini nadomak Praga, Češka Republika, Evropa. Svi su bili pozvani na zabavu: od konzula Nikaragve do kapitena praške „Slavije“, od operskih diva do slučajnih prolaznika. Plzensko pivo točeno je na valove i bilo je besplatno... Samo što нико nije mogao da pronađe zlatne slavine na privatnoj točilici g-dina Occidentala. I prilazni bulevar, i nepregledni parking, i dobar komad autoputa na Koridoru 23, sve je bilo posebno osvetljeno u noći slavlja. Ali, već na petlji udaljenoj nekoliko kilometara, prolazile su beskrajne kolone samonavodećih vozila najrazličitijih oblika. Tehničari i dizajneri davali su sebi oduška, a i mogli su da ispune sve želje svojih zahtevnih kupaca. Nije bilo ponovljenih oblika, a mašta udružena sa dobrom dozom ludosti, dovodila je do fantastičnih rešenja. Samo da bude brzo, aerodinamično i šašavo! Tako su, u podnožju Occidental Hotela, jurili karavani srebrnih kamila, jata zlatnih labudova, kolone iskeženih reptila, krda nosoroga, polarnih medveda i divljih svinja, uz odgovarajuće krike, naravno... Saobraćaj je tekao kao reka. Ili, bolje, obrušavao se kao lava. Vozila neprekidnog svetskog karnevala, naglo su se približavala iz daljine, pažljivo opipavala tlo svojim žućkastim i narandžastim snopovima farova, naletala u zonu Occidental Hotela i, s novim bljeskom, žurila dalje, što dalje, u tamu...